

Les 130 – Antwoorden

Opdracht 1: Vervoeg het werkwoord שָׁאַל shá'al [pa'al] Vragen

Persoon	Tegenwoordige tijd	Verleden tijd	Toekomende tijd	Persoon
Ik (m)	שׁוֹאַל sho'el	שָׁאַלְתִּי shá'altie	אֶשְׁאַל èshal	אֲנִי
Ik (v)	שׁוֹאַלֶת sho'èlèt	שָׁאַלְתִּי shá'altie	אֶשְׁאַל èshal	אֲנִי
Jij (m)	שׁוֹאַל sho'el	שָׁאַלְתָּ shá'altá	תִּשְׁאַל tishal	אַתָּה
Jij (v)	שׁוֹאַלֶת sho'èlèt	שָׁאַלְתָּ shá'alt	תִּשְׁאַלִּי tish ^{al} ie	אַתְּ
Hij	שׁוֹאַל sho'el	שָׁאַל shá'al	יִשְׁאַל yishal	הוּא
Zij	שׁוֹאַלֶת sho'èlèt	שָׁאַלָה shá'aláh	תִּשְׁאַל tishal	הִיא
Wij (m)	שׁוֹאַלִּים sho' ^{al} iem	שָׁאַלְנוּ shá'alnoe	נִשְׁאַל nishal	אֲנַחְנוּ
Wij (v)	שׁוֹאַלוֹת sho' ^{al} ot	שָׁאַלְנוּ shá'alnoe	נִשְׁאַל nishal	אֲנַחְנוּ
Jullie (m)	שׁוֹאַלִּים sho' ^{al} iem	שָׁאַלְתֶּם sh ^e 'altèm	תִּשְׁאַלוּ tishaloe	אַתֶּם
Jullie (v)	שׁוֹאַלוֹת sho' ^{al} ot	שָׁאַלְתֶּן sh ^e 'altèn	תִּשְׁאַלוּ tishaloe	אַתֶּן
Zij (m)	שׁוֹאַלִּים sho' ^{al} iem	שָׁאַלוּ shá'alo	יִשְׁאַלוּ yishaloe	הֵם
Zij (v)	שׁוֹאַלוֹת sho' ^{al} ot	שָׁאַלוּ shá'alo	יִשְׁאַלוּ yishaloe	הֵן

Gebiedende wijs: m: שָׁאַל sh^e'al, v: שָׁאַלִּי sha'^{al}ie, mv: שָׁאַלוּ sha'^{al}oe, infinitief: לִשְׁאַל lishol

Opdracht 2: Vertaal en geef de uitspraak.

Ik zal het aan mijn moeder vragen	אֲנִי אֶשְׁאַל אֶת אִמִּי	an ^{ie} èshal èt imie
Van wie is deze auto?	שָׁאַל מִי הַמְּכוּנִית הַזֹּאת?	shèl mie hammechoniet hazot?
Hoeveel kost een taxi?	כִּמָּה עוֹלָה מוֹנִיֶּת?	kammáh olèh moniet?
Ik heb twee vragen	יֵשׁ לִי שְׁתֵּי שְׁאַלוֹת	yesh lie sh ^e te sh ^e 'elot
<i>ישׁ is de constructvorm van שָׁאַל, dat is gebruikelijk in zinsverband</i>		
Hoe lang bent u in de stad?	כִּמָּה זְמַן אַתָּה בְּעִיר?	kammáh zman attáh ba'ier?
Vraag hem, wie die vrouw is	שָׁאַל אוֹתוֹ, מִי הָאִשָּׁה הַזֹּאת	sh ^e 'al oto, mie ha'isháh hazot
מה-שָׁאַלְתָּ אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה	מַה שָׁאַלְתָּ אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה	mah shalátach èster hammalkah? Wat [is] uw-verzoek koningin Esther? Esther 7:2b

Les 131 – Werkwoorden 30 – Onbepaalde wijs, Infinitief

Deze les gaat over het הפועל שֵׁם {shem hapo'al} 'naam van het werkwoord', de infinitief.

De les volgt in zekere mate de ontwikkeling van het gebruik van de onbepaalde wijs of infinitief van het Bijbels Hebreeuws tot het moderne Hebreeuws, en is een vervolg op [Les 23](#) Infinitief.

Onder een infinitief (*infinitivus*) verstaan we een werkwoord zonder persoonsvorm, niet verbogen door een persoonlijk voornaamwoord, aantal of grammaticale tijd.

In het moderne Hebreeuws bestaat een infinitief uit een combinatie van een woord (voorvoegsel) en een werkwoord, en hij drukt een actie of een toestand uit.

1 De vorm van de korte onbepaalde wijs (*infinitivus constructus*) is in het algemeen gelijk aan de gebiedende wijs, enkelvoud, mannelijk. Net zoals de constructvorm van een zelfstandig naamwoord een verkorte vorm hiervan is, is deze een verkorte vorm van de lange onbepaalde wijs, bedoeld voor gebruik na een voorzetsel of voorvoegsel.

Bij werkwoorden met een ה als derde radicaal verandert deze ה in ת: Bouwen, בָּנָה → בְּנוֹת

Deze infinitief is een naamwoordelijke vorm van het werkwoord, en hij kan, net als een zelfstandig naamwoord, voorvoegsels (prefixen) en achtervoegsels (suffixen) krijgen.

Het voorvoegsel בָּ heeft de betekenis 'wanneer', דָּ betekent 'terwijl' of 'toen', en לָ duidt op een doel of resultaat.

זָכַר	záchar [pa'al]	Gedenken
זָכַר, זָכוֹר	z ^e chor	(Het) gedenken.
זָכַרְי	zochrie	Mijn gedenken
בְּזָכַרְי	b ^e zochrie	Bij mijn gedenken = Als ik gedenk

Dat achtervoegsel kan ook een persoonlijk voornaamwoord zijn als lijdend voorwerp:
 לְהַרְגֵנִי †hárgenie Om mij te doden (הָרַג hárag [pa'al] Doden)

Enkele voorvoegsels bij het bekende 'demonstratiewerkwoord' קָטַל qátal, doden:

קָטַל, קָטֹל	q ^{etol}	Dood! (gebiedende wijs); (het) doden
בְּקָטַל	biq ^{etol}	Bij het doden = Toen iemand doodde
כְּקָטַל	kiq ^{etol}	Tegelijk met het doden = Toen/zodra (iemand) doodde
מִקָּטַל	miqq ^{etol}	Van het doden = Om niet te doden
לְקָטֹל, לְקָטַל	liqtol	Tot het doden = Om te doden

Bij deze laatste vorm wordt de ל niet meer als een los voorvoegsel ervaren, maar als een onderdeel van het werkwoord. Dat heeft invloed op de uitspraak: {liqtol} bestaat uit twee lettergrepen, de eerste letter van de tweede lettergreep wordt – indien van toepassing – verhard tot een b, k of p. Een voorbeeld:

סָפַר	sáfar [pa'al]	Tellen (les 39)
סָפֹר, סָפֹר	s ^{efor}	Tellen, onbepaalde wijs
בְּסָפֹר, בְּסָפֹר	bi ^{s^{efor}}	Bij het tellen
לְסָפֹר	lispor	Om te tellen (<i>To count</i>)

Om een *infinitivus constructus* ontkenkend te maken, gebruik je geen לָא of אַל, maar בְּלִיתִי {biltie} of לְבִלְתִּי {^lviltie}, dat 'niet' of 'teneinde/opdat niet' betekent.

2. De vorm van de lange onbepaalde wijs (*infinitivus absolutus*) is vast en onveranderlijk. Hij heeft (bij ons demonstratiewerkwoord) de vorm קָטַל of קָטֹל qátol. Hij wordt gebruikt:

♦ Als een nadrukkelijke algemene Gebiedende Wijs:

זָכוֹר אֶת־יוֹם הַשַּׁבָּת זָכוֹר זָכוֹר זָכוֹר záchor èt-yom hashabát Gedenk de Shabbatdag (Exodus/Shemot 20:8)

♦ Voorafgaand aan een vervoegd werkwoord, om het accent te leggen bij het *werkwoord*, niet bij de *persoon*.

אִם־שָׁמַעַתְּ תִשְׁמָעִי im shámo'a tish'mie Als je *horen*, horen zult (Deuteronomium/Devariem 11:13)

♦ Gaat het bij een vervoegd werkwoord nadrukkelijk om de *persoon*, dan wordt het persoonlijk voornaamwoord herhaald:

אֲתֵם יְדַעְתֶּם attèm y^edatèm Júllie weten (Genesis/Bereshiet 44:27). 'Jullie' is eigenlijk overbodig.

♦ Om meerdere gelijktijdige acties aan te geven worden twee lange onbepaalde wijzen plus een vervoegd werkwoord gebruikt:

וַיֵּלֶךְ הַלֹּךְ וַאֲכַל {wayelèch háloch w^eáchol} En hij liep, etend tijdens het lopen

3. In het moderne Hebreeuws wordt een werkwoord veelal niet aangeduid met de traditionele vorm, de derde persoon enkelvoud verleden tijd – de kortste vorm – maar met de infinitief, die altijd met ל begint, wat overeen komt met de Engelse aanduiding van werkwoorden met *to*:
 לְסָפֹר lispor [pa'al] (Om te) tellen (*To count*).

Bij een standaard werkwoord met drie radicalen heeft dit de vorm לְסָפֹר (I-O), waarbij de ס een willekeurige medeklinker voorstelt.

Is de tweede radicaal een ו, dus bij een ו"ע-werkwoord, dan is de vorm לְסָפֹר (Á-OE)

Is de tweede radicaal een י, dus bij een י"ע-werkwoord, dan is de vorm לְסָפִי (Á-I)

(Die tweede radicaal yod of waw is niet altijd zichtbaar aanwezig)

Is de derde radicaal een ה of י, een ה"ל of י"ל-werkwoord, dan is de vorm לְסָפֵת of לְסָפִית (I-OT)

Zoals gewoonlijk zijn er een paar uitzonderingen. Onregelmatig zijn:

אָכַל	áchal	Eten	לְאָכֹל	lè'èchol	יָשַׁן	yashen	Slapen	לִישֹׁן	lishon
בָּא	bá	Komen	לְבוֹא	lávo (30)	יָשַׁב	yáshav	Zitten	לִישְׁבֵּת	lášhèvèt (21)
עָשָׂה	ásáh	Doen	לְעֲשׂוֹת	la'asot	נָסַע	nása	Reizen	לְנוֹסוֹעַ	linso'a (58)
נָתַן	nátan	Geven	לָתֵת	látet	קָם	qám	Opstaan	לְקוּם	láqoem (67)
לָקַח	láqach	Nemen	לְקַחַת	láqachat	רָאָה	rá'áh	Zien	לְרִאוֹת	lirot (51)
יָדַע	yáda	Weten	לְדַעַת	láda'at	שָׁם	sám	Zetten, leggen	לְשִׂים	lásiem
יָצָא	yátzá	Uitgaan	לְצֵאת	látzet					

Woordenschat

זָמַר, זִמְרָה	zimmer [pi'el]	Zingen; prijzen; zingen van vogels
זָמַר, זִמְרָת	zammár (m), zammèrèt (v)	Zanger, zangeres
זָמַר	zèmèr (m)	Lied, het zingen
כָּל־זָמָר	k'le-zèmèr	Muziekinstrumenten
זִמְרָה	zimráh (v)	Gezang
זִמְרִיָּה	zimriyáh (v)	Zangfestijn
מִזְמוֹר	mizmor (m)	Gezang, lied, psalm, loflied

Opdracht 1: Vervoeg het werkwoord זָמַר zimmer [pi'el] Zingen. Zie [les 35](#).

Persoon	Tegenwoordige tijd	Verleden tijd	Toekomende tijd	Persoon
Ik (m)	אֲנִי
Ik (v)	מִזְמַרְתִּי m ^e zammèrèt	זִמְרָתִי zimmartie	אֶזְמַר a ^a zammer	אֲנִי
Jij (m)	אַתָּה
Jij (v)	אַתְּ
Hij	הוא
Zij	היא
Wij (m)	אֲנַחְנוּ
Wij (v)	אֲנַחְנוּ
Jullie (m)	אַתֶּם
Jullie (v)	אַתֶּן
Zij (m)	הֵם
Zij (v)	הֵן

Geb. wijs: m:, v:, mv:, infinitief: לְזַמֵּר l^ezammer

Opdracht 2: Geef de uitspraak en de vertaling. Herkent u de teksten? Zie woordenlijst,

[les 125](#).

רַק אִם-שְׁמוֹעַ תִּשְׁמַע, בְּקוֹל יְהוָה אֲלֶהֱיָךְ

הִלְלוּ-יְהוָה, כִּי-טוֹב יְהוָה; זָמְרוּ לְשִׁמּוֹ, כִּי נָעִים

כִּי טוֹב לָנוּ עֲבַד אֶת-מִצְרַיִם, מִמֵּתָנוּ בַּמִּדְבָּר

מִזְמוֹר, שִׁירוֹ לַיהוָה שִׁיר חֲדָשׁ

שִׁירוֹ לָנוּ, מִשִּׁיר צִיּוֹן

שָׁמֹר אֶת-יוֹם הַשַּׁבָּת, לְקַדְּשׁוֹ

Bronnen: Leerboek der Hebreeuwsche Taal, rabbijn S. Ph de Vries, §89; becominewish.org/ji; becomingjewish.org; Tilburg University; www.mechon-mamre.org/